

PASSIE VOOR WASPLATEN

Een dag na ons grandioze paddenstoelenfeest in Hoekelum vertrokken Marianne en ik voor tien dagen naar Wales. Ik was uitgenodigd door David Harris, kenner en liefhebber van graslandpaddenstoelen, om een workshop over deze paddenstoelen te verzorgen voor het Pembrokeshire Fungus Recording Network en om een voordracht te geven voor landeigenaren en natuurbeschermers. Bovendien zouden we gezamenlijk een aantal terreinen inventariseren. Ik had David twee jaar eerder leren kennen tijdens een werkweek in Wales van de Britse zusterorganisatie van de NMV, de British Mycological Society. Daar ontdekten we onze gemeenschappelijke voorliefde voor wasplaten en onze betrokkenheid bij het beheer van graslanden.

De eerste heerlijke dagen brachten we door op de cottage van David en zijn vrouw Holly, beschut gelegen in de heuvels van Pembrokeshire, het meest westelijke graafschap van Wales. De cottage was oorspronkelijk een arbeiderswoning die hoorde bij de boerderij van David's ouders, Somerton Farm. Met een oppervlakte van 20 ha zou een agrarisch bedrijf tegenwoordig nooit rendabel te exploiteren zijn. Gelukkig hoeft David zich daarover geen zorgen te maken, want hij heeft als chemicus een heel ander beroep gekozen. Maar zijn groene hart is altijd blijven kloppen. Als huidige beheerder van de landerijen heeft hij aan de bedrijfsvoering een andere draai gegeven met maar één doel voor ogen: het handhaven, en waar mogelijk vergroten, van de natuurlijke rijkdom. Subsidies voor agrarisch natuurbeheer kunnen de kosten daarvan net dekken. Enthousiast vertelt hij over de buizerds en dassen die op zijn land huizen. Er is een grote poel aangelegd waar jaarlijks dodazzen broeden. Hij koestert de op Europese schaal bedreigde Moerasparelmoervlinder, die voor zijn rupsen afhankelijk is van Blauwe knoop en in Nederland allang is uitgestorven. Maar het beheer van de graslanden, gelegen op zware, kalkhoudende leem, is bovenal afgestemd op zijn grote liefde: graslandpaddenstoelen. De percelen worden in compartimenten begraasd door Dexter vee, een runderras van kleine, geharde dieren die de vegetatie kort houden en de bodem niet teveel vertrappen.

Tijdens een wandeling over zijn terrein blijkt dat de mycoflora deze keer niet optimaal ontwikkeld is. Door de extreem natte zomer en herfst is het gras zo hard gegroeid dat de Dexters er niet tegenop konden eten. Bovendien begon door alle nattigheid de fructificatie al vroeg en veel mycelia zijn door de productie van vruchtlichamen al uitgeput. David verontschuldigt zich dan ook herhaaldelijk voor het feit dat er slechts 'gewone' soorten te zien zijn. Zoals de Scharlaken wasplaat (*Hygrocybe coccinea*) die in groepen van tientallen dieprode vruchtlichamen overal in de velden staat. Ze mengen zich daar met zwermen tere, wasgele Elfenwasplaten (*H. ceracea*) en robuuste, abrikooskleurige Weidewasplaten (*H. pratensis*). De fel oplichtende Gele wasplaat (*H. chlorophana*) groeit er zij aan zij met de oranje Wantsenwasplaat (*H. obruessa*). Over ordinare soorten als Sneeuwzwammetje (*H. virginea*), Papegaaizwammetje (*H. psittacina*) en Kabouterwasplaat (*H. insipida*) zullen we het maar niet eens hebben. Het hoogtepunt is voor ons een wijde heksenkring van de Granaatbloemwasplaat (*H. punicea*) met bloedrode hoeden tot 15 centimeter breed. Waarlijk de herfstkoning van het grasland.

DOOR EEF ARNOLDS

Links: Granaatbloemwasplaten (*Hygrocybe punicea*) bij een kerkhof in Wales. Rechts: De Gele wasplaat (*Hygrocybe chlorophana*) en de Scharlaken wasplaat (*Hygrocybe coccinea*), Hay on Wye, Wales, 28 oktober 2008. (Alle foto's: Eef Arnolds)

Het is dus maar wat je gewoon noemt. In ons kikkerlandje zouden we een gat in de lucht springen bij het aanschouwen van zoveel lekkernijen!

Pas bij het zien van de volledige soortenlijst wordt duidelijk waarom David niet erg te spreken is over de oogst van vandaag. Vanaf 2004 zijn er op Somerton maar liefst 26 soorten wasplaten gezien, waaronder kostbaarheden als Sombere wasplaat (*H. ovina*), Dadelbruine wasplaat (*H. spadicea*) en Krijtlandwasplaat (*Camarophyllopsis schulzeri*). Ook de gracieuze Rozerode wasplaat (*H. calyptraeformis*) groeit er, een soort die in Wales aanmerkelijk meer voorkomt dan elders in Europa. Hij is pas onlangs voor het eerst in Nederland gevonden. Daarnaast groeien er 24 satijnzwammen, 14 knotszwammen, 6 aardtongen en 2 barsthoeden. Deze indrukwekkende lijst geeft een indruk van de immense mycologische rijkdom die ook ooit in Nederlandse graslanden aanwezig moet zijn geweest. Tegenwoordig kan geen enkel terrein in ons land hieraan tippen.

Maar ook in Wales gaan wasplaatgraslanden sterk achteruit. Vrijwel alle graslanden in agrarisch gebruik zijn even onberispelijk groen als bij ons, dankzij het inzaaien van hoog-productief raaigras en sterke bemesting. Alleen in enkele natuurreservaten en op afgelegen heuveltoppen vinden we nog de 'unimproved' graslanden waarvan wasplaten en hun trawanten afhankelijk zijn. Daarnaast bezochten we een aantal verbazend rijke vindplaatsen in gazons op oude kerkhoven en buitenplaatsen waaraan Wales zo rijk is.

Het is een voorrecht om iemand als David Harris te leren kennen, die niet alleen belangeloos de paddenstoelen op zijn eigen landerijen koestert, maar ook zijn kennis en ervaring uitdraagt om anderen van de schoonheid en betekenis van paddenstoelen-graslanden te doordringen.

David Harris met Dexter stieren.

